

APORTACIONS A UN AVALOT AL CAMP DE TARRAGONA: VALLS 1694.

FRANCESC OLIVÉ I OLLÉ
Departament d'Història Moderna

Els alçaments populars de la segona meitat del segle XVII a Catalunya, no es poden estudiar com a fets aïllats i espontanis, sinó que, tal com ens diu el professor Henry Kamen⁽¹⁾, s'han de considerar com a nexes d'unió entre la revolució del 1640, i la revolta del 1705, quan Catalunya caminà cap a la pèrdua de les seves llibertats nacionals. La situació creada a darreries del segle amb les continuades guerres contra França, era tan calamitosa com abans de la Guerra dels Segadors: les exaccions, les lleves, els allotjaments, els bagatges, etc., tornarien a suscitar, com cinquanta anys enrera, l'hostilitat del país contra les tropes castellanes. La misèria pervinguda de semblant estat de coses s'agreujà, des de 1687, per raó d'una assoladora plaga de llagosta que deixà pràcticament erm tot el camp català. La commoció dels *gorretes* no tardà a esclatar: de primer, l'any 1688, a Centelles, a la Plana de Vic, i al Vallès. L'any següent, ja declarada la guerra a França (abril de 1689), s'estengué amb més força pel Pla del Llobregat i per les comarques veïnes, els amotinats de les quals assetjaren Barcelona sota el crit de *Visca el rei, mori el mal govern!*, i exigien l'arranjament de la contribució militar, la rehabilitació, en els seus càrrecs, dels tres diputats de la Generalitat que Madrid havia destituït, i el perdó general.

Al Camp de Tarragona, els allotjaments i les càrregues militars

* Sigles d'Arxiu que s'utilitzen:

ACA. CA. = Arxiu de la Corona d'Aragó, Consell d'Aragó.

AHAT. APV. = Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Arxiu Parroquial de Valls.

AHMV. = Arxiu Històric Municipal de Valls.

1. HENRY KAMEN, «Una insurrecció oblidada del segle XVII: l'alçament dels camperols catalans de l'any 1688» *Recerques*, Barcelona 9(1979), pàg. 11.

també hi pesaven onerosament. Valls, l'any 1686, a banda de les quantitats de gra subministrades periòdicament per a la companyia de soldats allotjats a la vila ⁽²⁾, havia de pagar vint-i-dos rals diaris per al «quartel» d'un tinent general i quatre soldats ⁽³⁾. Les poblacions de Fontscaldes i de Picamoixons, malgrat pertànyer al terme de Valls, eren obligades a allotjar, cadascuna, un soldat de cavalleria. Els de Valls responien a les seves queixes dient-los que pitjor ho tenien ells «ab allotjaments excessius» ⁽⁴⁾. L'any següent les coses es complicaren. Des del mes de juliol d'aquell 1687, fins el maig del 1688, la plaga de llagosta que procedent del mar s'estengué per tot el Camp, infestà, gairebé, tot el terme de Valls. Organitzats en centenes, els homes de la vila es tornaven en la lluita contra la plaga, tot llaurant i cavant les terres més afectades ⁽⁵⁾.

Els aixecaments i els aldarulls que sorgiren arreu amb motiu dels allotjaments militars, més punyents aleshores per raó de la nefasta plaga, no tingueren ressò al Camp de Tarragona, que era senyorejat, en gran part, per l'Arquebisbe, fra Josep Sanxis, persona molt afectada al servei reial. Hi contribuïren, decisivament, les pressions que el mateix prelat exercí sobre els pobles vassalls a fi que no sortissin de l'obediència que devien al monarca.

A tal efecte, diferents poblacions del Camp, com d'altres indrets de Catalunya, feren arribar la seva adhesió al rei, i refusaren tot intent sediciós. Els Cònsols de la ciutat de Tarragona, en una carta adreçada a Carles II, pel novembre de 1689, notificaven el que s'havia fet per tal d'apaivagar els possibles avalots: *...también se han procurado algunas diligencias por este Campo de Tarragona a donde se hallan situadas las villas mas principales del Principado para que no hizieran cuerpo con los commovidos y hasta ahora se ha logrado...* ⁽⁶⁾. Així mateix, els monjos d'Escala Dei es condolien dels aldarulls estesos pel Principat, alhora que oferien, al monarca, *vidas, haciendas, pueblos y vassallos* ⁽⁷⁾. Els jurats de Valls també eren decididament partidaris de la quietud. El Consell Especial celebrat el 29 de novembre proposava: *del modo sia mes convenient y acertat pera guardar la vila de la gent tumultada y expelirla en cas per assi ne*

2. El 16 d'abril de 1686, el farruel de la companyia allotjada a la vila demanava al Consell, setze quarteres d'ordi *per a socorrer dita companyia*. AHMV. Consell, c/ 8. núm. 19; «Llibre del Consell 1676-1710», fol. 85 v.

3. AHMV. Ibidem. fol. 86 v., i ACA. CA. llig. 240.

4. AHMV. Ibidem. fol. 87 v.

5. FRANCISCO PUIGJANER Y GUAL, *Historia de la Villa de Valls*, Valls 1881, pàgs. 216-217; Vegeu també, EUFEMIA FORT I COGUL, «Una plaga de llagosta a la Selva (1688)» *Butlletí Arqueològic*, Tarragona, Ep. III 4(1935), pàg. 114.

6. ACA. CA. llig. 458; Carta al rei dels cònsols de Tarragona (27-XI-1689).

7. ACA. CA. llig. 458; Carta al rei del Prior i monjos d'Escala Dei (1-XII-1689).

aparegues y volguesin venir enquietarnos y destorbarnos lo fer lo servey de sa magestat... Com a mesures de defensa, s'acordà tancar els portals de la vila a excepció del Nou i del Castell, on s'hi posarien guardes de vint-i-cinc homes i un jurat; impedir que entressin a la vila forasters armats; fer requisas de pólvora i de bales als venedors, i tocar cada tarda la campana de Santa Úrsula per tal d'avisar als que eren fora de la vila *que acudescan mentres tocaran la campana... que no obriran la porta en esser tancats.* (8).

Aquesta actitud de serenor i obertament partidària «al servey de sa magestat» fou reconeguda pel mateix monarca en una carta laudatòria adreçada al Consell de la Vila. (9)

Malgrat els bons oficis de l'Arquebisbe, la calma no era absoluta arreu de l'Arquebisbat. Tal fou el cas de Solivella, on les tensions provocades per la poca col·laboració del senyor jurisdiccional de la vila en la lluita contra la llagosta, aixecaren la gent, la qual cremà: boscos, vinyes i sembrats del terme (10).

Els privilegiats i els exempts de les càrregues militars (11), per llur poca solidaritat amb les classes més pobres, eren també causa dels aldarulls. Les autoritats, conscients de la injustícia, intentaven de limitar la concessió de més prerrogatives. A l'expedient per a obtenir el títol de cavaller del vallenc Joan Robinat, s'addueixen els inconvenients *de que recayendo la [titulació] de caballero, en quien tiene el de ciudadano, y la de noble en quien es caballero... tambien por los alojamientos de Cataluña, pues con estas concesiones se eximen a los que estan acomodados y rechaen el peso de ellos en los Pobres. Y en la ocasión presente que con tanta fuerza han alojado a los soldados aquellos naturales sintieran sumamente el que hubiese mas exemp-*

8. FRANCESC ALENTORN I BALLESTER, «Al voltant d'una lletra del rei Carles II, l'Encantat» *Cultura*, Valls 403 (desembre 1981), pàg. 27.

9. «Amados y fieles nuestros:

Habiéndome dado cuenta el Duque de Villahermosa, mi lugarteniente y Capitan General, de la fidelidad con que os habeis portado en la presente commoción de algunos pueblos de la cercania de Barcelona, despreciando las amenazas de los sediciosos, y procurando sacrificaros á quanto ha podido conducir á mi mayor servicio y quietud de esa Provincia, han sido muy propias de vuestro animado celo estas demostraciones; y así he querido daros las gracias que por ello mereceis, esperando lo continuareis correspondiendo á lo que os amo, y deseo la seguridad de tan buenos y fieles vasallos, á que atiendo con especial cuidado y le tendré de honorar en las ocasiones que se ofrecieren de vuestra mayor conveniencia. Dado en Madrid á VIII de Diciembre de MDCLXXXIX = Yo el Rey.

D. Joseph de Haro et Lara, Secret. = Ut D. Jul. Rull Rs. = Ut Marchio de Hariza = Don Felix de Marimon. = Ut Marchio de Tamarit.

A los amados Concelleres de Valls».

Vegeu, F. PUIGJANER, Ob. cit., pàg. 213.

10. ACA. CA. llig. 458; Carta a Josep de Haro i Lara del 19 de juny de 1688. Citat per H. KAMEN, Ob. cit., pàg. 19.

11. Estaven exempts d'allotjament militars els clergues, els cavallers, els lletrats, i els metges, així com els llogaters d'aquests privilegiats. H. KAMEN, Ob. cit., pàg. 15.

tos...⁽¹²⁾ A Valls, arran del polèmic carnaval del 1690, en què el Consell General prohibia tota mena de disfresses i de «mascarades», els gaudents de privilegi es resistiren a l'ordre del Consell al·legant que, només estaven subjectes a la jurisdicció reial i que no els vinculaven les disposicions del Consell que depenia de l'Arquebisbe.⁽¹³⁾

* * *

L'any 1694 esclatà a Valls un avalot⁽¹⁴⁾, que, malgrat distanciar-se en el temps de la commoció dels gorretes o barretines, dels anys 1688-89, l'haurem de considerar, pels seus propòsits, dins d'aquells alçaments populars moguts per l'angoixa econòmica i pel pes de les càrregues militars. Aquest aldarull, junt amb el que hi hagué el mateix any, a Corbera, constituïren l'intent més seriós d'alçament que tingué lloc durant la guerra amb França (1689-1697)⁽¹⁵⁾.

Per un pacte explícit amb els avalotats, l'aldarull del 1694 a Valls no quedà documentalment registrat, a excepció de la relació o memorial que féu Manuel de Llupià per raó de la seva estada a la vila per tal d'apaivagar els ànims dels insurgents. El document informava el marquès de Villena, virrei de Catalunya, i, a través d'ell, el Consell d'Aragó, de les circumstàncies i dels fets que envoltaren l'alçament, així com de les decisions adoptades per a resoldre'l⁽¹⁶⁾.

Per ordre del Lloctinent, Manuel de Llupià, Governador de Catalunya, arribà a Valls el dissabte vint-i-vuit d'agost, deu dies després de l'avalot. Els fets havien succeït la nit del dissabte d'aquell mes i continuaren fins el migdia de l'endemà. Un gran nombre de gent, autodenominada *els Pobres*, reuní tumultuosament els Jurats i el Consell General a Casa de la Vila i els forçaren a signar una acta per la qual tots els exempts, els clergues, els prelats de les comunitats de frares, i les superiores dels convents de monges⁽¹⁷⁾, s'obligaven a pagar i a contribuir amb les càrregues, amb les despeses de la vila, amb els allotjaments i amb els bagatges.

12. ACA. CA. llig. 240/51; (3 de desembre del 1693).

13. Els metges, a través d'una carta del doctor Benetes, es queixaven al Consell del contrafut: ... *que alaba lo haver privat haver hi mascarar, però no pot alabar hage atentat lo Consell especial y posat la fals en sembrat estrany, puig que, com á vassaels de Baró, no te lo Consell jurisdicció ni prerrogativa perque ab los statuts de la Vila puga compendrer á los militars y gaudents, totalment exempts de la jurisdicció del Sr. Arquebisbe, y sols subjectes á la Real jurisdicció...* AHMV. Consell, c/8, núm. 19; «Llibre del Consell 1676-1710» fol. 113.; Citat també a F. PUIGJANER, Ob. cit., pàg. 221.

14. HENRY KAMEN, *La España de Carlos II*, Barcelona 1981; pàg. 279.

15. HENRY KAMEN, *Una insurrecció oblidada..* Ob. cit., pàg. 26.

16. ACA. CA. llig. 233/54. Vegeu-lo transcrit a l'apèndix documental.

17. Les comunitats religioses a Valls eren: frares: Carmelites, Mínims, Caputxins i Antonians; monges: Carmelites i Mínimes.

Arribat, doncs, el Governador a Valls, el Consell determinà donar-li tot el poder municipal i deixà a les seves mans, els afers de Casa de la Vila, raó per la qual els avalotats temien que no volgués fer processos. El fet que durant l'aldarull no s'haguessin produït morts, ni s'hagués cremat cap casa, ni tan sols s'hagués fet cap tir d'arma, facilitava les coses: Manuel de Llupià, proposà cercar un compromís entre ambdues parts, tot nomenant componedors el noble Joan Robinat i el rector doctor Bernat Copons, que foren acceptats de grat per totes dues parts.

Al cap d'uns quants dies Manuel de Llupià reuní els cavallers, els ciutadans, els lletrats i els metges, i assessorat pels dos representants els proposà si estaven disposats, sens perjudici de cap privilegi, a contribuir voluntàriament a les despeses de la vila. Un grup de deu persones, li respongué que eren conscients que els Pobres s'apaivagarien i estarien satisfets si ells, -els privilegiats-, entraven a les insaculacions dels càrrecs municipals, amb la qual cosa, el Governador hi estigué d'acord. Per altra banda, però, quatre dels exempts es negaven a entrar a les bosses d'insaculació, però, es comprometeren a fer una aportació voluntària.

Reunit el Consell General, aprovà les noves insaculacions a les bosses de Batlle, de Jurat en Cap i de Consell Especial o mà major, dels doctors en medicina Pere Andreu, Josep Gassol i Josep Esteve, dels doctors en drets Josep Llorens i Massó, Felip Ferrer, Salvador Baldrich i Francesc Florit ⁽¹⁹⁾, i dels ciutadans honrats Magí Torner pare, Magí Torner fill, i Bernat Torner. Els exempts que no volgueren entrar a la insaculació foren els cavallers Joan Robinat i Ramon Ubach, el ciutadà honrat Joan Segarra i Colom, i les senyores Pasquala Bellver i Antònia Rosselló, ambdues vídues i ciutadanes. Els que no havien estat insaculats feren aportació «voluntària», i per una sola vegada, de cinquanta lliures. Els clergues, a excepció del rector Doctor Copons, comunicaren al Governador que no podien pas aportar cap quantitat per a la vila, a causa de *las pocas conbeniencias que tenian de sus beneficios*.

Hom pactaria també el nomenament d'estimadors que haurien de fer noves valies de la vila per tal d'adequar millor les càrregues, i la clàusula, ja esmentada, de destruir totes les escriptures actes i tots els papers que s'havien fet durant l'avalot.

18. La insaculació dels privilegiats a les bosses dels càrrecs municipals implicava l'obligació de pagar les càrregues municipals.

19. Els doctors en dret Salvador Baldrich i Francesc Florit, en no ésser casats, no podien accedir a cap càrrec municipal. Es comprometien, però, a pagar totes les càrregues i tots els talls municipals, mentre fossin solters.

La nit abans de marxar de Valls, Manuel de Llupià es reunia secretament amb una dotzena dels revoltats a casa del rector. Allí els féu veure que era absolutament necessari que desfessin els acords que per aixecar-se tenien fets amb d'altres pobles del Camp. Ensenms, els manifestà la seva confiança que no actuaven a les ordres del monarca francès, els exèrcits del qual eren a l'Empordà on infligien tota mena de vexacions.

D'entre les persones que cita la Relació d'en Manuel de Llupià, cal fer esment de Joan Robinat, la trajectòria comercial del qual, estigué íntimament relacionada amb el redreçament de la indústria tèxtil de l'època. Era fill del mercader Andreu Robinat i de la senyora Francesca Cerveró, naturals del Pla de Santa Maria i domiciliats a Valls. Va néixer el 2 de novembre del 1647 ⁽²⁰⁾, i el seu òbit s'esdevingué el 4 de gener de 1695 ⁽²¹⁾. Contragué matrimoni amb Maria Feliu de la Penya, neboda del mercader de Barcelona Salvador Feliu de la Penya i cosina del cèlebre autor dels *Anales de Cataluña*, Narcís Feliu de la Penya ⁽²²⁾. A través d'aquests lligams familiars amb els Feliu de la Penya, Joan Robinat, participà en els grans projectes duts a terme sota els auspicis de Narcís Feliu. Dedicat a la fabricació de teles i al tint fou client habitual de la companyia Feu-Feliu de la Penya ⁽²³⁾. Reimplantà, amb èxit, l'ús del pastell -colorant vegetal- com a substància de tint; va saber captar els capitals necessaris per a l'empresa i establí tallers a Valls i a Manresa ⁽²⁴⁾. Dominava les tècniques del cànem, del qual, en feia finíssims teixits i estava interessat a diferents companyies de fabricació de teles, d'entre les quals la més significativa era la de la Santa Creu de Barcelona ⁽²⁵⁾. Tots aquests mèrits foren adduïts per a la petició d'un títol de cavaller que li era atorgat pel maig del 1694, mercès als informes favorables de les Junes de Comerç de Madrid i de Barcelona; junta, aquesta darrera, de la qual, n'era president el Governador de Catalunya Manuel de Llupià.

* * *

20. AHAT. APV. Baptismes, llibre 4, fol. 122.

21. AHAT. APV. Llibre d'òbits núm. 3 (1685-1708), fol. 188.

22. PERE MOLAS I RIBALTA, *Comerç i estructura social a Catalunya i València als segles XVII i XVIII*. Barcelona 1977; pàgs. 155 i 248.

23. PERE MOLAS I RIBALTA, «La companyia Fei-Feliu de la Penya (1676-1708) comerç de teixits i estructura social vers 1700», *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña* Barcelona XII (desembre 1974); pàg. 103.

24. P.MOLAS I RIBALTA, *Comerç i estructura...* Ob. cit., pàgs. 105-106.

25. Per a la formació de la companyia de la Santa Creu de Barcelona, malgrat que no s'hi esmenta la participació de Joan Robinat com a soci, vegeu l'estudi introductori de H. Kamen a FELIU DE LA PENYA, *Fénix de Cataluña...* Barcelona 1975 (ed. facsimil); pàgs. 27 i 30.

L'apaivagament *dels Pobres* d'aquell aldarull, produït a Valls l'any 1694, fou possible mercès al canvi d'actitud de l'Autoritat Central vers Catalunya, que afavoria un cert esperit conciliador ⁽²⁶⁾, de tot impensable cinquanta anys abans.

La revolta en sí, potser fracassà, però en realitat aconseguia un dels seus propòsits: que els exempts contribuïssim en els allotjaments i en les carregues de la vila. Malgrat tot, el problema dels allotjament constants i onerosos no es resoliria fins quan, l'any 1750, es començà la construcció de la Caserna de Valls.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1694. setembre 14. Barcelona.

Relació dels fets esdevinguts a la vila de Valls el 17 i 18 d'agost de 1694, que fa Manuel de Llupià, Governador de Catalunya, al Marquès de Villena, Virrei i Capità General del Principat.

ACA. Consell d'Aragó, llig. 233/54.

Exmo. Señor.

Obedeciendo al orden que VE. ha sido servido darme de que hiciese una relacion de lo que se habia echo en la Villa de Valls Campo de Tarragona digo.

Que habiendo sucedido en dha. Villa un tumulto la noche del dia 17 de Agosto deste año 94 y continuandose el desorden el dia 18 por la mañana hicieron ir ala noche a Casa dela Villa a los Jurados y todos los del Cons. Genl. que consta casi de cien hombres aqui pidieron que pagassen todos los exemptos todos los cargos y gastos de la villa, alojamientos y bagajes para esto hicieron firmar un auto y ademas de los exemptos hicieron firmar a los clérigos, Prelados de los frayles y Preladas de dos Conventos de monjas que ay. En todo el tumulto no hubo tiro de arma de fuego, muerte ninguna, ni quema de casa, sino que con la firma de este auto se quietaron.

26. Tal fou el cas del virrei Comte de Melgar. Vegeu JOAN REGLÀ, *Els virreis de Catalunya* Barcelona 1980 pàg. 142.

Obedeciendo la orden que VE. fue servido darme fuí y llegué a dicha villa el día sabado 28 del passado el otro día tubieron Consejo y determinaron dexar â mi mano todo lo concerniente dela Casa dela Villa paraque yo hiziesse lo que fuesse mas del Servicio de Su Magestad (Dios le guarde) y quietud publica y sabiendo que los del Alboroto (que se llamavan los Pobres) echaron un hombre que fue â hablar al jurado menor pidiendole si sabian si yo venia para haçer prossesos y respondiòle que hasta entonces no sabian para lo que yo venia solo que yo havia dicho que tenia orden de su Exª. para acomodar las materias â major servicio de su Magd. les hize entender que nombrassen dos personas a satisfacion mia que veriamos como lo podriamos platicar y que estas fuessen el Dor. Bernardo Copons Cura de Valls y Juan Robinat Cavallero los quales vinieron bien â nombrarles y dexarles en su mano el tratar las materias estos hombres se me resistieron y yo les dixe que esso era Servicio del Rey y que suplicaria a su Exª. les diesse gracias. Encargaronse dello y formaron un papel con toda decencia y respeto este papel se reportó en el Consejo Genl. que mande juntar y vino bien el Consejo en lo que yo propuse el otro día junte a los Cavalleros y Exemtos que fueron Cavalleros, Ciudadanos, Letrados, y Medicos, propuseles que durante su beneplacito sin derogar en nada sus Privilegios querrian dar alguna cosa para los gastos de la Villa respondierome diez de ellos que sabian claramente que los Pobres se aquietarian y estarian contentos si ellos entravan a ser inseculados en las bolsas dela Casa dela Villa tomeles la palabra y les dixe que el otro día tendria Consejo y procuraria de que entrasen.

Quatro de ellos me dixerón de que no querian entrar ala Villa sino dar de su beneplacito alguna cantidad: Tuve Consejo y luego estuvieron inseculados en las bolsas de Bayle, Jurado en cap y Consejo especial (que se llama de mano mayor) y los pobres me hiçieron entender que estaban muy contentos.

El otro día me dixerón los dichos inseculados que querian entrar en todas las bolsas dela Casa de la Villa les dixe que lo procuraria y aquí tuve un poco de dificultad porque me decian los que estaban allà que havia muchos que havia 20 años que estaban ala Casa dela Villa y aun no estaban inseculados a todas las Bolsas y valiendome Yo dela primera resolucion del Consejo (que me havian dexado todo lo dela Casa dela Villa â mi mano) les dixe que esso era del Servicio del Rey y todos vinieron bien â ello.

Los que han entrado son el Dr. en Medicina Pedro Andreu, Dr. en medicina Joseph Gassol, Dr. en derechos Joseph Llorens y Masó, Dr. en derechos Felipe Ferrer, Magin Torner mayor Ciudadano,

Magin Torner menor Ciudadano, Bernardo Torner Ciudadano, y Dr. en Medicina Joseph Esteve: Y para quando sean casados (que no pueden entrar ala Casa dela Villa que no lo sean) el Dr. en derechos Salvador Baldrich, el Dr. en derechos Franco. Florit estos se han obligado â pagar todos los cargos y gastos de la Villa y demás servitudes como los otros inseculados.

Los que no han querido entrar son Juan Robinat Cavallero, Juan Segarra y Colom Ciudadano, Ramon Ubach Cavallero, la Sra. Pasquala Bellver Viuda Ciudadana y la Sra. Anthonia Rosselló Viuda Ciudadana estos sin derogar sus Privilegios prometieron sinquenta libras quelas pagaron luego.

También junte los clerigos dela Comunidad y proponiendoles si querian voluntariamente y durante su beneplcito dar alguna ayuda de costa para los gastos de la Villa Respondieron (menos el Dr. Copons Cura) que no podian dar nada por las pocas conbeniencias que tenian de sus Beneficios.

Tube Consejo el otro dia adonde assistieron los inseculados y se resolvio todo lo que parecia conbeniente para la quietud publica que fué insecular â todas las Bolsas a los que entraron nuevamente que se hiziesse nominacion de Avaliadores (que llaman a los que estiman las propiedades y bienes delos habitantes en la Villa) y segun la estimacion o valia taçan a cada uno lo que ha de pagar. Mas que el dia de la extraccion hayan de hacer pagar a los que deven ala Casa dela Villa y que el Consejo Genl. pueda compelerles a la solución o privarles del Consejo por el tiempo que le pareciere. Mas que se Cancellassen anullassen y aboliessen (como se hizo luego) los autos papeles y Escrituras que se havian echo en tiempo del alboroto mandando al Escribano que no pudiesse dar Copia autentica ni simple de aquellos â persona alguna sino que fuesse precediendo orden del Excmº. Sr. Virrey y Captn. Genl. o de legitimo superior: Y de todas las resoluciones se formaron escrituras que passaron ante el Escribano de la Governacion y Escribano de la Villa.

Con esto quedo quieto aquel lugar y para mas seguridad con todo secreto junté unos doce o catorse de los Pobres que se nombravan en Casa del Cura y fui allá la ultima noche y les ponderé lo pasado que me dixessen de que Rey eran que si eran del Rey de francia yo me iria que no havia mas que decir. Empeçaron â detestar y decir que morirían mil Veçes para el Servº del Rey de España Yo les dixe que como podian decir eso amotinandose y que esso era ser traydores al Rey claramente que si ellos tenian alguna cosa que no les pareciesse bien al Gobierno de la Villa que aqui tenian al Cura y â Juan Robinat

que con toda quietud y sin tumultos se lo podian venir a decir uno o dos de ellos y que dichos lo escribirían a su Exª. y que si su Exª vehia tenían raçon en lo que pedían lo concediría y sino les mandaría representar las raçones por lo qual no se podia haçer y que bien sabían ellos que su Exª. me havia mandado ir â Tarragona o, â otro lugar del Campo y que yo no havia reparado el irme a Valls por la confiança que tenía de ellos y aunque hubiere sido el mayor tumulto me habria puesto en medio de ellos sin espada por lo que yo crehia sabían ellos mi voluntad: aqui me hiçieron grandes protestaciones y yo empecé a predicarles que deshiçiesen las inteligencias que tenían con las demás villas del Campo para socorrerse los unos a los otros y que esto les havia de echar a perder porque bien sabia yo que en estando quieto Valls todos los demás lo estarían: Me lo prometieron con grandes protestaciones y les dixe sobre esso todo lo que Dios me inspiró y en particular que VE. si sabia que yo havia tenido este colloquio con ellos no lo tomaría bien y tendria mucha raçon pero que yo atropellava con todo por su conbeniencia pues no podían negar que lo que yo les decia era lo que les convenia y que quien dicesse lo contrario queria engañarles y echarles a perder. Representeles todas las Exorciones Sacrilegios y Tiránias que havían echo los franceses en los lugares del Empurdan y demás adonde havían estado vine a concluir que tubiessen quietud me lo prometieron muchas veçes y el otro día que fue jueves me puse en marcha para ponerme a los pies de VE. cuya Exma. Persona gde. Nuestro Señor los largos años que desseo y he menester. = Barna. y sett. 14 de 1694.

Exm^o Señor
Criado de VE.
Manuel de Lupian.